

“En començar la novel·la només tenia la primera frase i una capsa”

Laia Fàbregas (Barcelona, 1973) publica a Amsterdam Llibres la novel·la *La llista*, escrita prèviament per ella mateixa en neerlandès amb el títol *Landen*. Es va donar a conèixer el 2008 amb *La nena dels nou dits*, també publicada en primer lloc als Països Baixos, on va anar a viure el 1997.

—Què us fa decidir a escriure en neerlandès?

—A l'escola d'art d'Holanda on estudiava vaig mirar de descobrir l'art des del punt de vista lingüístic. Havia fet estudis de Belles Arts a Barcelona i sempre que feia art pensava paraules. Un dels exercicis consistia a fer poemes o relats. I quan només tenia vint pàgines escrites d'un relat vaig tenir la sort de trobar un agent literari que em va animar a acabar-lo.

—L'atzar, la sort de trobar la persona adient en el moment precís veig que va tenir-hi un paper determinant. Com s'escau a *La llista*, precisament, on una trobada casual et pot salvar la vida.

—Sí.

—L'atzar és un dels protagonistes, dels temes de la novel·la, o no us ho havíeu plantejat d'aquesta manera?

—Quan començo a escriure una novel·la no sé de què tractarà. Suposo que confio en l'atzar. I sí, l'atzar, a la novel·la, hi fa un paper important, però només ho puc dir després, quan ja l'he escrita. Sí que puc dir que escric a través de l'atzar.

—Què teníeu abans d'escriure-la?

—Només la primera frase, “Es va morir durant l'aterratge”, i que hi havia una capsa. En holandès la frase, tal com la vaig escriure, tenia un subjecte masculí. Això em va obligar a pensar en un home i també a crear un segon personatge que fos el que la diu, que ho expliqués. Però el contingut de la capsa no el vaig decidir fins molt avançada la novel·la. No faig esquemes previs. Començo a escriure sense saber què escriuré aquell dia i al final em quedo amb allò que m'interessa i descarto la resta. És un procés semblant al de l'ensenyament de l'art, a Belles Arts: deixa't anar i després mira què has fet.

—L'art explica un dels misteris de la novel·la, el sentit d'una paraula desconeguda, inexistente, utilitzada per una artista, la dona del personatge masculí.

Laia Fàbregas publica la novel·la *La llista*, escrita primer en neerlandès, a Amsterdam Llibres.

—Sí. La paraula no vol dir res. Per tant, convida a mirar i sentir sense entendre-ho.

—La novel·la alterna el relat narrat per la protagonista femenina amb els records del protagonista masculí, la persona que es mor a l'avió. Però els estils no poden ser gaire diferents, perquè finalment és l'autora la que escriu les dues parts.

—Penso que hi ha diferències. Vaig escriure la part d'ell en castellà, perquè és un extremeny

emigrat a Holanda, i les frases són més llargues i elaborades, amb més subordinades. En canvi, la part d'ella la vaig escriure en neerlandès, amb frases més simples. En traduir les dues parts al català es perd una mica la diferència. També hi ha diferències perquè ell explica, recorda, tota una vida i ella és una dona jove traumatitzada que vol resoldre un misteri que l'angoixa.

—La noia té una llista de persones que podrien correspondre a la que busca. Però té tanta importància per a titular el llibre?

—El títol en neerlandès és *Landen*, que significa dues coses alhora. És plural de *país* i alhora és l'infinitiu del verb *aterrar*. Per tant, en una sola paraula s'unien dues coses molt importants del llibre. Però era un títol difícil de traduir amb les mateixes capes de significat i vam optar per *La llista* perquè uneix els dos personatges, encara que en un principi no ho sembli. Era la segona millor opció.

—El lector no sap, al principi, amb quin objectiu la protagonista busca les persones de la llista. Pot pensar que ho fa com a funcionària de l'oficina central de Finances a Amsterdam. Volíeu que el lector es plantejés l'interrogant, que el misteri li fes llegir el llibre amb més interès?

—No m'ho vaig mirar així. Jo tampoc no sabia per què les buscava. En cap moment no penso que creu un misteri per mantenir l'interès del lector. Jo encara no ho sabia.

—Teníeu pensat el drama dels accidents de cotxe, tan important a la novel·la, com un dels problemes de la nostra societat?

—No. El cas em va sortir tot de cop.

Lluís Bonada